

hilversum, pas op!

HISTORISCH BUURTJE - LAANSTRAATBUURTJE

Midden in het gebied dat in het Bestemmingsplan Binnenstad vastgesteld werd als Historisch Buurtje I, ligt het project waar Pas Op, naast uiteraard vele andere projecten, de volle 25 jaar van haar bestaan mee bezig is geweest: het Laanstraatbuurtje. Ooit begonnen met het hier behouden van het oudste pandje van Hilversum, het huisje 'Pas Op' uit 1715, (afbraak, noodgedwongen verplaatsing binnen het buurtje en vervolgens wederopbouw) werd er een eerste aanzet gegeven aan de realisatie van restauratie en dus behoud van dit oudste stukje Hilversum. Nu precies 25 jaar later is herstel van de kern van het Historisch Buurtje gerealiseerd. In twee fasen werden de nog bestaande huisjes gerestaureerd, terwijl op de open plekken markante panden werden teruggeplaatst die noodgedwongen elders moesten wijken en waren verdwenen.

Eind november kregen de donateurs van Pas Op naast buurtbewoners en andere belangstellenden de mogelijkheid de panden te bezichtigen voordat ze opgeleverd zouden gaan worden. Duidelijk is dat waar alles gedaan werd om aan de buitenzijde de panden maximaal in hun oorspronkelijke staat te behouden of terug te brengen, van binnen de panden aangepast zijn aan het leefgenot van deze tijd.

In het voorjaar zal afrondend nog eenmaal aandacht aan het Laanstraatbuurtje geschonken worden. Er zal bij die gelegenheid door Pas Op een bijzondere invulling op het middenplein aangeboden worden, waarvoor wethouder Hammer bij de start van fase 2 reeds de eerste paal sloeg. Bij deze definitieve afronding zal tevens een boekje over dit bijzondere project en buurtje verschijnen. Een boekje met niet alleen het restauratieverhaal vanuit Pas Op, maar uiteraard ook de geschiedenis van het buurtje en zijn bewoners.

Fase 3

Terwijl het plan Laanstraatbuurtje zijn voltooiing nadert, blijft Pas Op zich zorgen maken over de directe

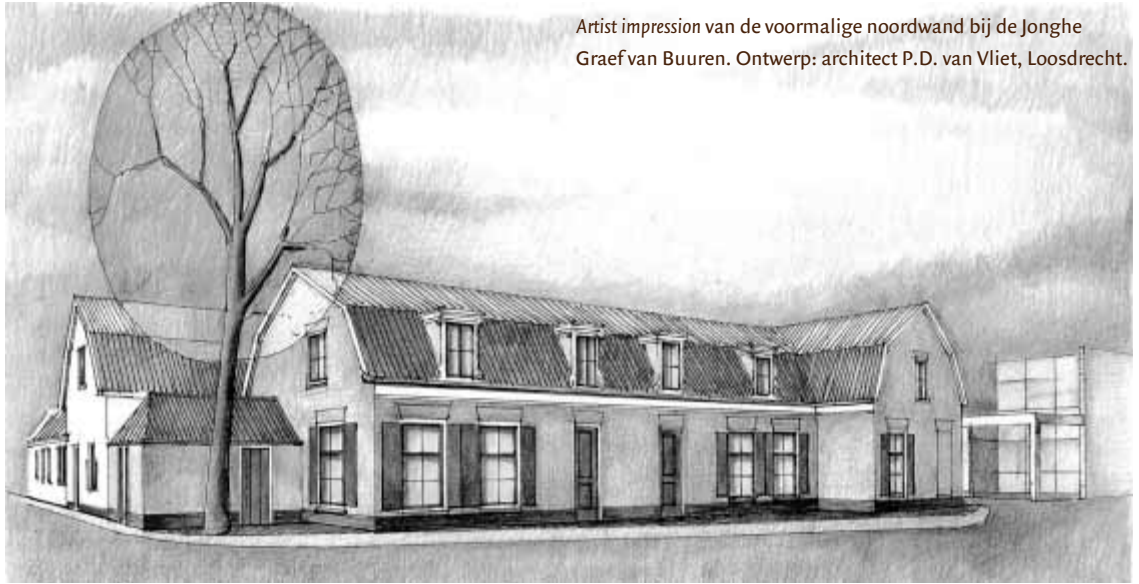

Aanbieden van de notitie aan wethouders Hammer (rechts) en Boog (midden).

omgeving van het Laanstraatbuurtje, het totale gebied van het Historisch Buurtje. Het bestuur van Pas Op heeft tijdens de bijeenkomst eind november de wethouders Boog en Hammer, respectievelijk wethouder cultuur en wethouder binnenstad, dan ook een notitie aangeboden: Historisch Buurtje – fase 3. In deze notitie wordt de zorg van Pas Op uitgesproken over de verdere ontwikkelingen in dit gebied. Als onderdeel van deze notitie werd aan beide wethouders een door architect P.D. van Vliet ontworpen artist-impressie aangeboden van de voormalige noordwand bij de Jonghe Graef van Buuren, een rijtje woningen die in het verleden aan de Kruissteeg gesitueerd was. Het terugbrengen van dit rijtje woningen zou een versterking van het historische karakter van het buurtje zijn en is dan ook de wens van Pas Op.

UITREIKING PAS OP-TROFEE

Voor een tweede maal in dit Lustrumjaar is de Pas Op-trofee toegekend, deze keer aan Villa Hestia. Op 7 december jl vond de feestelijke uitreiking plaats. De heer I.L.A. van Bohemen, eigenaar van het pand nam temidden van betrokkenen, familie, vrienden en andere genodigden de trofee uit handen van de voorzitter van Pas Op, de heer Henk Kok, in ontvangst. Uiteraard ging

Artist impression van de voormalige noordwand bij de Jonghe Graef van Buuren. Ontwerp: architect P.D. van Vliet, Loosdrecht.

ook deze keer de uitreiking gepaard met het aanbieden van het schildje en het juryrapport naast een bos bloemen voor mevrouw Van Bohemen.

Vervolgens sprak wethouder Erik Boog zijn grote waardering uit voor het prachtige resultaat en werd door hem nogmaals onderstreept hoe groot de waarde is van restauratie en behoud van monumentale panden in Hilversum. In zijn toespraak feliciteerde de wethouder Pas Op niet alleen met haar 25-jarig bestaan, maar ging ook in op de succesvolle functie die Pas Op in de Hilversumse gemeenschap door de jaren heen vervulde. Hij benadrukte de goede samenwerking tussen gemeente en Pas Op, waarvan de laatste jaren de resultaten zichtbaar zijn.

Na een korte toelichting door de heer van Bohemen op de restauratie van dit pand dat hem zo dierbaar is geworden, werd om het pand te vervolmaken in de nis aan de linkerkant van het gebouw een replica van een stenen beeld van de Griekse godin Hestia uit ca. 400 v.Chr. onthuld. Het beeld werd vervaardigd door de Russische beeldhouwer Alexander Taratynov, onder andere bekend van de beeldengroep op het Rembrandtsplein, de 27 figuren van Rembrandts Nachtwacht.

Onder het genot van een drankje aangeboden door de heer Heerkens van het bedrijf PhiDelphi, gebruiker van het pand, werd de aanwezigen de gelegenheid geboden het pand te bezichtigen.

Juryrapport

De villa Hestia aan de Utrechtseweg 29 is gebouwd in 1881 op een ruim perceel aan de oostkant van de Utrechtseweg. Op dit perceel is een rijke tuinaanleg aanwezig geweest, met een ovale vijver aan de noordkant van de villa. Het is niet bekend door wie de neoclassicistische villa is ontworpen.

Het villaperceel is na ruim een eeuw, in 1999, overgenomen door de heer Van Bohemen, wonende te Leidschendam. Ten tijde van de aankoop was het perceel zeer verwaarloosd en de villa ernstig aangetast, zowel interieur als exterieur. Geen wonder dat de nieuwe eigenaar in eerste instantie dacht aan algehele herontwikkeling van dit perceel. Er werden verkavelingschetsen gemaakt, gebaseerd op verwijdering van alle opstallen, ook de ruim 100 jaar oude villa.

Aanvankelijk ondervond de heer Van Bohemen voor dit plan bij de gemeente een positieve houding. Dat veranderde toen binnen de gemeentelijke gelederen de monumentenvisie een plaats in het proces kreeg. Op grond hiervan sprak de gemeente niet meer uitsluitend over algehele nieuwbouw en werd op de nieuwe eigenaar een ernstig beroep gedaan zijn plan zodanig te wijzigen, dat de toen nog niet beschermde villa behouden zou kunnen worden en zo mogelijk zou kunnen worden hergebruikt en gerestaureerd.

Terwijl de zakenman in hem heftig protesteerde tegen deze wending in de gesprekken, was een gevoelige

snaar van de persoon Van Bohemen nadrukkelijk geraakt. De zakenman Van Bohemen vergat de zakelijke ratio niet, maar gaf ruimte voor bestudering van andere modellen en vooral voor andere berekeningen. Hij hield de spanning er voortdurend in, maar hij nam belangrijke adviezen over en trok vervolgens deskundige adviseurs aan. Dit leidde tot een heroverweging, waarbij het door de overheid gepropageerde adagium 'behoud door ontwikkeling' gestalte kreeg in een plan tot rehabilitatie van de oude villa. Als voorwaarde werd wel bedongen dat op het terrein een ontwikkeling kon plaatsvinden, die zakelijk te verantwoorden zou zijn. Over die ontwikkeling gaat dit juryrapport niet, wel over de zeer geslaagde restauratie en herbestemming van de villa, die door Stichting Hilversum, Pas Op! in haar werkgroep waakzaamheid op de agenda stond.

In de persoon van Paulus van Vliet uit Utrecht heeft de heer Van Bohemen een goede architect aangetrokken, die op basis van een gedegen onderzoek een restauratieplan ontwikkelde, dat bij de monumenteninstanties instemming ondervond. De eigenaar en zijn architect wisten deze instanties te overtuigen van het belang om enkele wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke toestand te accepteren. Dat gold in hoofdzaak de wijziging van de kapverdieping. Deze moest toch geheel worden vernieuwd en ter wille van de bruikbaarheid werd de hoogte en de dakhelling enigszins aangepast. Het heeft de verschijningsvorm van het ge-

bouw allerm minst benadeeld. Op andere punten is de oorspronkelijke toestand van 1881 met de ornamentatie en afwerking uit die periode leidraad geweest. Kosten noch moeite werden gespaard om de historische onderdelen, die nog aanwezig waren te restaureren en waar nodig aan te vullen. Genoemd moeten worden de bijzondere plafonds in enkele ruimten op de begane grond, maar ook de schouw in de ruimte rechts van de ingang en het glas-in-loodraam in het trappen-

huis. De installaties zijn voor een groot deel knap weggevoerd achter omkastingen in historische stijl. Voor wat betreft het exterieur werd het historische beeld zoveel mogelijk in ere hersteld door toepassing van de oorspronkelijke profileringen, roedeverdelingen, luiken, vazen, zinken 'losanges' op de dakvlakken en vooral de uit onderzoek vastgestelde oorspronkelijke kleurstelling.

Dankzij de aanwijzing in 2001 van de villa als rijksmonument kon gebruik gemaakt worden van de mogelijkheid van belastingaftrek en van een goedkope lening bij het Nationaal Restauratiefonds. De villa Hestia is op deze wijze voor Hilversum behouden. Het is een voorbeeld geworden voor het behoud en restauratie van een monumentaal gebouw uit de 19de eeuw en een specimen van een gewijzigd inzicht in een complexe planontwikkeling, waarbij de aanwezige historische kwaliteit leidraad is geworden in combinatie met een meer zakelijke projectontwikkeling.

De Stichting Hilversum, Pas Op! kwalificeert deze restauratie in jaar jubileumjaar 2006 met het uitreiken van de trofee als teken van waardering voor de inspanningen van de heer Van Bohemen en het resultaat van de inspanningen van diegenen, die betrokken zijn geweest bij deze rehabilitatie.

F.M.G. Wisse Smit-Kooman,
secretaris Hilversum, Pas Op!